

offentlige Mening hjemme i Menigheden saa stærkt, som de ønske. Af den Grund kan der altsaa heller ikke rettes nogen Indvending mod Lovforslaget.

En anden Indvending, som er kommen særlig stærkt frem, er, at det skulde være saa rent galt, at man har villet lade Præsten være født Formand. Jeg kan nok tænke mig, at man fra visse Sider kan komme med slig Tale, men at man her, hvor man netop skal samles i Menigheden om en Præst, om en Mand, som man selv vælger, og som man vælger med Tillid, straks skulde begynde med at vise den største Grad af Mistillid, undrer mig meget. Jeg kan forstaa, at de Folk — det er maaske en Anskuelse, der paa Grund af Tidernes Ugunst har bredt sig ret vidt — der i enhver Præst ser saa at sige en mindre nobel Person, kunne indtage et saadant Standpunkt. Fra deres Side, som have tabt al Tillid til Præsterne, som synes, at man skal møde disse med den største Mistillid, kan jeg forstaa et saadant Standpunkt, men hvad jeg ogsaa kan forstaa, er, at man løser ikke en kirkelig Ordning, naar man begynder med en slig Tanke. Hvis de, som have de allerbedste Ønsker om ikke at faa denne Lov fremmet, fastholde dette Krav som en Betingelse for, at de kunne stemme for Loven, er det vistnok den sikreste Vej til at forhindre Lovens Gennemførelse. Jeg kan, som sagt, tænke mig, at der er mange, som have imod Præsterne; den Maade, hvorpaa vor Kirke har været ordnet, har ganske naturligt ført det med sig. Præsterne have hidtil ene og alene skullet bejle til Ministerens Gunst. De have været sikre paa, at naar de fik deres Eksamen, kunde de efterhaanden som Tiden gik — og der behøvede ikke at gaa lang Tid — faa en Embedsgerning, naar de stod nogenlunde vel anskrevne hos Ministeren. Det, som der her foreslaas, vil blive noget andet. Den Maade, hvorpaa det har været ordnet før, har gjort, at Præsterne ikke have knyttet sig til Menigheden, men tidt ere komne i et Modsætningsforhold til denne. Det vil jo blive anderledes herefter. Naar de ærede Medlemmer for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Borgbjerg) og Aarhus Amts 2den Valgkreds (Sabroe) nævnedes Eksempler paa, hvorledes Præster havde været saadan og saadan, ja, saa er det meget rigtigt, det kan selvfølgelig være, der er jo braadne Kar i alle Lande, men man ønsker ikke en hel Stand stemplet, fordi der er en eller anden enkelt Pjalt imellem. Hvis vi Gaardmænd skulde stemples, hver Gang

man opdager en eller anden Pjalt iblandt os, som har gjort en eller anden Slyngelstreg; vilde vi vistnok bede os fritagne derfor, og jeg tror, at Arbejderne fuldt ud saa meget som nogen anden Stand ville bede sig fritagne for at blive stemplede som Pjalte, fordi der er Pjalte i deres Rækker. Saaledes er det alle Steder. Lad os være fri for at faa en hel Klasse af Befolkningen, en hel social Stilling, stemplet som mere eller mindre noble Personligheder efter enkelte Undtagelser. Det er noget, som vi altid skulde være varsomme med. Naar vi altsaa lade dette ude af Betragtning og sige, at der mellem Præsterne har været braadne Kar, og at den Maade, hvorpaa de hidtil skulde vælges og virke, har opfordret dertil, saa maa vi paa den anden Side heller ikke glemme, at der har været Præster her i Danmark, der have bidraget uhyre meget til at fremme Kulturen, fremme Folkets Lykke og Velstand, en hel Del Mænd som Grundtvig, gamle Bojsen, gamle Birkedal, Hostrup, Niels Lindberg og mange flere. Nævn mig Mænd uden for Præstestanden, der mere end de have virket til at højne det danske Folk baade aandelig og materielt. De have fremkaldt Højskolerne, bidraget meget til Oplysningens Fremme over det hele Land, og naar vi mellem Præsterne, lige saavel som der maaske kan have været enkelte daarlige Individuer, have haft nogle af Danmarks bedste Sønner, er det ikke værd at stemple dem eller møde dem med Mistillid. De skulde støttes og vejledes og drages nærmere til Menigheden, til at virke sammen med den i Frihed og under Ansvar. Saa skulle vi nok faa at se, at det er Folk, der ville deres Samfund vel lige saavel som andre.

Jeg skal ikke spille ret mange Ord paa de ærede Medlemmer for Veringe (Holm) og Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Borgbjerg), som i det store og hele have draget mest til Felts mod Lovforslaget. Det ærede Medlem for Veringe (Holm) kan jeg i og for sig slet ikke forstaa, thi han har slet ikke noget andet Standpunkt her, end at det ærede Medlem, hvad ogsaa hans egen Meningsfælle sagde, er en ren og skær Anarkist paa dette Omraade. Han talte om, at dette er slet ingen Ting; her faar man ingen Lønningslov, og der vil blive Ufred o. s. v. Ja, om Lønningsloven skal jeg kun sige, at det er ikke saa rent galt, at der ikke er nogen Præstelønningslov. Maa jeg i denne Forbindelse sige, at jeg er glad ved, at netop den højtærede Minister sagde, at han ønskede ikke her i